

10 faktaa IBD:stä eli tulehduksellisista suolistosairauksista

- 1. IBD-lyhenne viittaa yleisesti tulehduksellisiin suolistosairauksiin** (Inflammatory Bowel Diseases). Näihin sairauksiin kuuluu useita eri suolistosairauksia, joista yleisimmät ovat Crohnin tauti ja colitis ulcerosa. Lisäksi esiintyy sairauksien välimuotoa eli välimuotoista koliittia, sillä aina ei tiedetä, kummasta sairaudesta on kyse.
- 2. IBD:hen sairastutaan Suomessa maailman kärkivauhtia.** Viimeisen 20 vuoden aikana potilaiden lukumäärä on melkein kolminkertaistunut, ja tällä hetkellä Suomessa on noin 50 000 IBD:tä sairastavaa henkilöä. IBD on selkeästi yleisempi kehittyneissä maissa, ja vuosittain noin 2 000 suomalaista saa IBD-diagnoosin, mikä on suhteessa väkilukuun erittäin korkea osuus.
- 3. IBD:hen sairastutaan yleensä 15–35 -vuotiaana,** ja sitä pidetäänkin yleensä nuorten aikuisten sairautena. Kelan tilastojen mukaan IBD:n esiintyminen on nelinkertaistunut lapsilla viimeisen 20 vuoden aikana ja diagnooseja tehdään yhä nuoremmille. IBD:hen voi sairastua minkä ikäisenä tahansa.
- 4. IBD:n yleisimpiin oireisiin kuuluu muun muassa ripuli,** ja sairaus saattaa pakottaa jopa kymmeneen vessakäyntiin päivässä. Lisäksi sairaus aiheuttaa usein kovia vatsakipuja. Oireet ja liitännäissairaudet vaikuttavat merkittävästi IBD:tä sairastavan arkeen ja ne saattavat laskea elämänlaatua huomattavasti.
- 5. Jopa puolella IBD-potilaista esiintyy suoliston ulkopuolisia oireita eli liitännäissairauksia.** Yleisimpiä näistä ovat nivelkivut ja -tulehdukset, osteoporoosi, erilaiset silmäsairaudet sekä iho-oireet.
- 6. IBD:tä hoidetaan lääkkeillä, ja joissain tapauksissa leikkauksella,** mutta parantavaa hoitoa ei ole. Vaikka pelkästään ruokavaliolla IBD:tä ei voida hoitaa, terveelliseen ja monipuoliseen ravitsemukseen tulee kiinnittää huomiota.
- 7. IBD:hen sairastumisen syytä ei tiedetä.** Uskotaan, että ympäristötekijöillä on tärkeä merkitys taudin puhkeamisessa. Mm. ruokavalion, antibioottien käytön ja hygieniakäyttäytymisen roolia tutkitaan taudin puhkeamisessa. Myös alhaiset D-vitamiinin tasot ovat yleisiä IBD-potilailla, mutta syy-seuraus-suhteen suuntaa ei vielä tiedetä. Lisäksi immuunijärjestelmän häiriöillä ja psyykkisillä tekijöillä kuten ahdistuneisuudella ja masennuksella on todettu olevan yhteys tautiin.
- 8. IBD:tä sairastavan henkilön ensimmäiseen asteen sukulaisilla on noin kymmenkertainen riski sairastua tulehdukselliseen suolistosairauteen.** Vaikka sairaus voi puhjeta kenelle tahansa, perinnöllinen alttius nostaa sairastumisen riskiä. Minkään yksittäisen geenin ei tiedetä aiheuttavan sairauden puhkeamista, mutta sairastumisalttiutta lisääviä genejä on tunnistettu useita.

9. Liikkeenharjoittajat ja palveluntarjoajat voivat pitää esillä ”Meillä käy Vessapassi” -tarraa, jotta IBD:tä sairastava voi päästä viiveettä esimerkiksi inva- tai henkilökunnan wc:hen tai maksulliseen asiakas-wc:hen ilman maksua. Vessapassin tarkoituksena on laajentaa IBD-potilaiden elinpiiriä ja mahdollistaa normaali elämä ja korkea elämänlaatu.

10. Crohn ja Colitis ry on valtakunnallinen IBD:tä tai muuta suolistosairautta sairastavien ja heidän läheistensä etujärjestö. Yhdistyksen keskeisiä toiminta-alueita ovat edunvalvonta, vaikuttaminen, tiedon välittäminen ja vertaistuen tarjoaminen. Lisätietoja www.ibd.fi

Lisätietoja:

Crohn ja Colitis ry
Toiminnanjohtaja Ulla Suvanto
ulla.suvanto@ibd.fi
040 031 5383

www.ibd.fi
www.reunapaikka.fi

Lähde:

Martti Färkkilä, Markku Heikkinen, Helena Isoniemi, Pauli Puolakkainen (toim.) Gastroenterologia ja hepatologia. Duodecim 2018.